

Vlaams
Parlement

stuk **1533** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 20 maart 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

met de heer Taleb Rifai, secretaris-generaal
van de United Nations World Tourism Organization
(UNWTO)

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Karin Brouwers en de heer Bart Caron

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Inleiding door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.....	4
2. Toespraak door de heer Taleb Rifai, secretaris-generaal van de UNWTO	5
3. Bespreking	7
Gebruike afkortingen.....	10

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme had op 13 maart 2012 een gedachtewisseling met de heer Taleb Rifai, secretaris-generaal van de United Nations World Tourism Organization (UNWTO). De heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, leidde hem in.

1. Inleiding door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Minister *Geert Bourgeois* licht toe dat het de derde keer is dat hij de secretaris-generaal van de UNWTO, de heer Taleb Rifai, ontmoet. De eerste ontmoeting vond plaats in september 2011, bij zijn bezoek aan de hoofdzetel van de UNWTO in Madrid, een volgende ontmoeting in oktober, tijdens de tweejaarlijkse algemene vergadering van de UNWTO in Zuid-Korea. Bij die gelegenheid heeft hij de heer Rifai uitgenodigd om kennis te maken met de toeristische sector in Vlaanderen. Hij is blij dat de heer Rifai op die uitnodiging is ingegaan.

De heer Rifai is een boeiende persoonlijkheid. In het begin van zijn loopbaan was hij academicus, meer bepaald professor architectuur in Jordanië, daarna was hij hoofd van de economische missie van Jordanië in Washington en vervolgens CEO van een privébedrijf. Binnen de Jordaanse regering heeft hij verschillende ministerportefeuilles bekleed, onder meer die van Planning en Internationale Samenwerking, van Informatie en van Toerisme en Oudheid. In die hoedanigheid heeft hij gewerkt rond het wereldbekende Petra. Hij is assistent directeur-generaal geweest van de IAO. Nu is hij secretaris-generaal van de UNWTO.

Onder de leiding van de heer Rifai is de UNWTO een slagkrachtige en moderne organisatie aan het worden, met een duidelijke missie. De minister ziet een duidelijke gelijkenis met de visie achter het Vlaamse beleid. Toerisme moet zorgen voor duurzame economische groei. Toerisme moet toegankelijk zijn voor mensen met een fysieke beperking en voor mensen die minder begoeed zijn. Het is een hefboom voor de ontwikkeling in het zuiden. In dat verband werkt Vlaanderen mee aan het ST-EP-programma. Dit jaar gaat het om een opleidingsproject in Mozambique rond toerisme. UNWTO legt ook een sterke klemtoon op het feit dat toerisme mensen, volkeren en culturen bij elkaar brengt. Vredestoerisme is een van de belangrijke issues.

De heer Rifai kreeg gisteren een toelichting over het toerisme in Vlaanderen. Vervolgens werd er een aantal belangrijke thema's besproken, onder meer de internationale samenwerking en de samenwerking tussen Vlaanderen en de UNWTO. De UNWTO biedt ook stages aan, zowel voor studenten als voor mensen uit het werkveld. Ook het project 2014-2018 kwam aan bod. Vanaf 2014 gaan de UNESCO en de UNWTO structureel samenwerken rond de erkenning van Flanders Fields als werelderfgoed. Men is ook tot de conclusie gekomen dat er geen principieel bezwaar tegen is dat Vlaanderen eventueel de algemene vergadering van de UNWTO zou organiseren. De heer Rifai heeft ook bijzonder veel aandacht voor de werking Toerisme voor Allen. Dankzij dit unieke samenwerkingsproject tussen de privésector en de sociale organisaties konden in Vlaanderen meer dan 100.000 mensen met vakantie gaan. Wellicht kan dit beschouwd worden als een van de 'best practices'. Op een persconferentie werden ook de toerismecijfers voor Vlaanderen voor het jaar 2008 meegedeeld.

Vervolgens is de delegatie naar het bezoekerscentrum Tyne Cot en naar het Memorial Museum Passchendaele 1917 in de Westhoek gegaan. Er was een diner met de burgemeesters van Ieper en Zonnebeke, met de directeur van de Commonwealth War Grave Com-

mission en met de voorzitter van de Last Post Association. 's Avonds was de heer Rifai aanwezig bij de Last Post, die elke dag om 20 uur plaatsvindt in Ieper.

Deze morgen heeft de heer Rifai aan de KU Leuven een lezing gegeven. Daar was een ruime vertegenwoordiging van de sector en van de universiteit zelf. Deze middag had hij een ontmoeting met de Vlaamse toeristische sector. Nu is hij dus aanwezig in deze commissie.

2. Toespraak door de heer Taleb Rifai, secretaris-generaal van de UNWTO

De heer *Taleb Rifai* licht toe dat de UNWTO een gespecialiseerde intergouvernementele organisatie is die deel uitmaakt van de Verenigde Naties. Het voorbije jaar had de organisatie een actieve politieke agenda. Er waren ontmoetingen met staatshoofden en regeringsleiders uit de hele wereld. Er waren ook ontmoetingen met parlementsleden in diverse landen. Het aanhalen van de banden met de parlementen is belangrijk omdat die een wetgevende bevoegdheid hebben en omdat parlementsleden nadenken over de verbanden met andere sectoren. De toeristische sector is horizontaal georganiseerd. Het is een gespecialiseerde economische sector, maar er zijn raakpunten met alle aspecten van het leven.

In 1925 werd er een samenwerkingsverband tussen de toeristische diensten van Nederland, België, Denemarken, Oostenrijk en Duitsland opgericht. Dit werd mettertijd een intergouvernementele organisatie, de WTO, die geassocieerd was met de VN. Pas in 2003 werd de UNWTO opgericht als een gespecialiseerd agentschap van de Verenigde Naties dat volwaardig deelneemt aan het bestuur van de VN. Zo worden reizen en toerisme erkend als een belangrijk onderdeel van het menselijk leven. De UNWTO promoot een duurzaam en toegankelijk toerisme. Toerisme kan bijdragen tot de creatie van jobs en tot ontwikkeling. Het heeft echter ook negatieve gevolgen voor het leefmilieu, voor de cultuur en voor de maatschappij in het algemeen.

In het eerste decennium van de 21ste eeuw is het toerisme een belangrijk globaal fenomeen geworden. Toerisme is deel gaan uitmaken van de cultuur en de levenswijze van heel wat mensen en die tendens kan alleen maar sterker worden. In 2011 hebben 918 miljoen mensen een internationale grens overgestoken en in 2012 zullen dat er een miljard zijn. Bovendien zijn er 4,2 miljard mensen die reizen in eigen land. In 1950 waren er slechts 25 miljoen mensen die internationale grenzen overstaken. Op dat ogenblik bracht 75 procent van de wereldbevolking zijn hele leven door binnen een straal van 100 kilometer. In 1950 genereerde het toerisme een inkomen van 2 miljard Amerikaanse dollar, nu is dat 1100 miljard. Daarmee is het toerisme de derde grootste industrie ter wereld en de snelst groeiende industrie ter wereld. Ondanks de economische problemen groeide het toerisme nog in 2010 en 2011. In landen zoals Griekenland en Spanje zorgde de toeristische sector voor het enige goede economische nieuws. Het toerisme is wereldwijd goed voor een op de twaalf jobs, zes percent van de internationale handel, dertig percent van de handel in diensten en vijf percent van het wereld-bbp. Toekomstige generaties zullen deze tijd omschrijven als het tijdperk van het reizen. Eerst ontstond de handel, waarbij de goederen reisden. Daarna begonnen de kapitalen te reizen en op het einde van de twintigste eeuw ook de informatie. Nu gaan de mensen op reis. Daarom werd beslist om de UNWTO op te richten als een onderdeel van de VN. Toerisme zorgt voor de grootste transfer van rijkdom van mensen die geld hebben naar mensen die geld nodig hebben. Een bedrag van 1100 miljard Amerikaanse dollar per jaar gaat rechtstreeks naar de mensen die het nodig hebben. Het gaat dus niet naar internationale bedrijven. Toerisme zorgt bovendien voor jobs waarvoor de mensen hun land niet hoeven te verlaten. Deze jobs zijn geschikt voor jonge mensen die voor het eerst op de arbeidsmarkt komen. Een job in de toeristische sector creëert indirect 1,4 andere jobs. In vele landen is er nu al een hoge werkloosheidsgraad, zeker bij jongeren. Het is een gemiste kans dat sommige regeringen het belang van investeringen in toerisme niet erkennen. Ze associëren deze sector immers met de goede dingen in het leven. Mensen reizen echter om allerlei redenen, ook voor gezondheid, opleiding, familie-

bezoek en zaken. Volgens de definitie van de VN kan men spreken van een reis, van zodra iemand zijn natuurlijke omgeving verlaat en 24 uur doorbrengt op een andere plaats.

Toerisme heeft echter ook een donkere kant, zoals iedere menselijke activiteit. Toerisme kan een destructieve kracht zijn voor het leefmilieu, voor de maatschappij en de cultuur. Het kan ook leiden tot het misbruik van vrouwen en kinderen. Hiermee dient de UNWTO rekening te houden.

Ondanks de economische crisis is het toerisme in 2011 wereldwijd met 4,4 percent gegroeid. In Europa was dat zelfs 6 percent. De toeristische industrie kon zich flexibel aanpassen en aantrekkelijk blijven voor de consument omdat ze gebaseerd is op verbeelding en innovatie. Vorig jaar had deze sector nochtans te maken met drie belangrijke problemen: de economische crisis en het gebrek aan consumentenvertrouwen, de politieke gebeurtenissen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika en de dramatische gebeurtenissen in de rest van de wereld, onder meer de tsunami in Japan.

Voor de komende tijd zijn er drie belangrijke uitdagingen. Vooreerst dient men het reizen te vergemakkelijken, vooral voor mensen die fysiek niet in staat zijn om zich te verplaatsen. Toerisme is immers geen luxe meer, het heeft te maken met de menselijke behoefte om te relaxen en om te ontdekken. Het moet ook makkelijker worden om aan de nodige papieren te komen. In dat verband kan men een beroep doen op nieuwe technologieën. Men zou zelfs kunnen spreken over een mensenrecht. Een van de belangrijkste barrières heeft te maken met toegangsformaliteiten. Op dit vlak dreigt Europa het slachtoffer te worden van de eigen maatregelen. Het Schengensysteem zal een probleem worden als er niets aan veranderd wordt. President Obama besliste onlangs dat de VS meer visa zouden uitreiken. Hoe meer toeristen Amerika bezoeken, hoe meer mensen we opnieuw aan het werk krijgen, stelde hij.

Een tweede belangrijke uitdaging heeft te maken met de belastingen op het reizen. In het kader van de recente besparingsmaatregelen hebben sommige landen het reizen onredelijk hoog belast. Eigenlijk zijn deze belastingen in strijd met het principe van de vrije handel. Toerisme is immers handel. Ook de hoge prijs van de brandstoffen heeft een nefaste invloed. De optie is niet om minder te vliegen, wel om het vliegen minder schadelijk te maken voor het leefmilieu.

De derde belangrijke uitdaging is de bescherming van de consument en van de onderneming. Bij de uitbarsting van de IJslandse vulkaan kwam overal ter wereld het vliegverkeer tot stilstand. Daarbij kon niemand vertellen wie verantwoordelijk was voor de vele mensen die vastzaten op de luchthavens. Voor heel wat situaties moet er nog een regeling worden uitgewerkt. De EU heeft op dit vlak al een hele weg afgelegd, maar dit is nog onvoldoende. Bovendien is er nood aan wereldwijde afspraken. Het volstaat niet om dergelijke zaken op Europees niveau te regelen.

Met minister Bourgeois heeft hij drie mogelijkheden besproken voor samenwerking tussen de UNWTO en Vlaanderen. Vooreerst is het de bedoeling om het rijke historische erfgoed van Vlaanderen meer onder de aandacht te brengen.

Verder zal de UNWTO zijn medewerking verlenen aan de activiteiten die zullen worden georganiseerd in het kader van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Dat is belangrijk omwille van de symbolische band tussen toerisme en vrede. Toekomstige generaties krijgen de boodschap dat dit nooit meer mag gebeuren. Deze herdenking past binnen het kader van de overeenkomst tussen UNWTO en UNESCO die zal ingaan in 2014. Werelderfgoedsites zullen voortaan worden beschouwd als UNWTO-UNESCO-sites. Een site die niet klaar is om bezoekers te ontvangen, zal niet bestempeld worden als werelderfgoed.

Er is ook samenwerking mogelijk rond human resources, opleiding en capaciteitsopbouw. De UNWTO is van oordeel dat men een beroep moet doen op innovatie om van het toerisme een meer geavanceerde sector te maken. Daartoe moet er geld worden geïnvesteerd in innovatie en opleiding. Er moeten betere contacten worden gelegd tussen Vlaanderen en de hoofdzetel van de UNWTO in Madrid. Studenten en mensen uit het werkveld moeten een beroep doen op de daar aanwezige knowhow. Ook de UNWTO kan zijn voordeel doen bij die samenwerking. De details van deze samenwerking zal hij bespreken met de minister en zijn team.

3. Bespreking

Mevrouw *Khadija Zamouri* stelt vast dat sommige landen met een belangrijke toeristische sector, onder meer in de Arabische wereld, op dit ogenblik in grote moeilijkheden verkeren. Ze wil weten of deze situatie een belangrijke impact heeft op het toerisme.

De heer *Stefaan Sintobin* stelt dat het toerisme door veel landen nog niet ernstig wordt genomen omdat de economische kracht ervan niet altijd juist wordt ingeschat. Hij meent dat deze commissie de opmerkingen van de heer *Rifai* grotendeels onderschrijft. Hij wil weten hoe de UNWTO erin slaagt om een algemeen beleid te voeren voor die vele verschillende landen die elk hun eigen toeristische troeven hebben.

Het project 2014-2018 zal een enorme internationale uitstraling hebben. Miljoenen bezoekers zullen naar Vlaanderen komen. Hij denkt dat dit Vlaanderen nog meer op de kaart zal zetten. Het is de vraag hoe men een evenwicht kan vinden tussen het economische belang van dit project en het bewaren van het serene karakter ervan.

De heer *Lieven Dehandschutter* stelt vast dat op vele plaatsen met een sterke toeristische aantrekkingskracht de instandhouding van het erfgoed zelf in het gedrang is. Daarom wordt in sommige gevallen het aantal bezoekers beperkt, of wordt er een replica gemaakt van het originele erfgoed. Heeft de UNWTO daarvoor bepaalde beleidslijnen?

In zijn antwoord op de vraag van mevrouw *Zamouri* stelt de heer *Taleb Rifai* dat de Arabische wereld op dit ogenblik een van de belangrijkste periodes uit zijn geschiedenis meemaakt. Misschien zal dat op korte termijn negatieve consequenties hebben, maar op de middellange en lange termijn is dit een van de beste dingen die konden gebeuren, voor de betrokken landen en voor de hele wereld. Het toerisme kan bijdragen tot een evolutie in de goede richting. Onmiddellijk na de gebeurtenissen van vorig jaar daalde de toeristische activiteit in Egypte en Tunesië met 85 tot 90 percent, maar voor heel 2011 daalde de toeristische activiteit slechts met twintig percent. Normalerwijs zal men tegen het einde van 2012 opnieuw het niveau van 2010 bereiken. In 2010 bezochten 7,5 tot 8 miljoen toeristen deze landen. Daarvan kwamen er dit jaar ongeveer 6 miljoen elders in de mediterrane wereld aan hun trekken. Spanje, Turkije, Griekenland, Italië en zelfs Frankrijk konden daar mee van profiteren. Het toerisme heeft in dat deel van de wereld zeker nog een toekomst. De Egyptische moslimbroeders hebben contact met hem opgenomen om hem duidelijk te maken dat geen enkele Egyptische regering, hoe die ook samengesteld is, zo dwaas zal zijn om de winsten en de jobs van de toeristische sector op het spel te zetten.

Sommige sites in de Arabische wereld zijn in gevaar, maar dat heeft niet te maken met het conflict. De lokale bevolking beseft de waarde van deze sites. Hij vindt het niet zinvol om Egypte niet langer te bezoeken met het argument dat het politieke systeem er nog onvoldoende democratisch is. Elk bezoek aan deze landen is een stem voor democratie en stabiliteit. In Spanje en Griekenland werd de toeristische infrastructuur net als in Egypte uitgebouwd door de bevolking, onder een ondemocratisch regime. Toen die landen democratisch werden, kwam de sector tot bloei.

Hij is het ermee eens dat politici en media het belang van de toeristische sector niet altijd herkennen. De media bespreken het toerisme doorgaans op de lifestylebladzijden, en zelden bij het economische nieuws. De UNWTO heeft samen met zijn partners in de private sector een open brief geschreven aan staatshoofden en regeringsleiders om hen ertoe aan te sporen om te investeren in toerisme. Men mag er niet van uitgaan dat deze sector het alleen aankan, zonder steun van de overheid.

De herdenking van de Eerste Wereldoorlog zal volgens hem de gewenste resultaten opleveren. Hoe meer men erin investeert, hoe groter de return zal zijn. Het is belangrijk om niet alleen aandacht te hebben voor de monumenten, maar ook voor het concept vrede. Men zou de events over de vier jaar moeten spreiden op een manier die de aandacht blijft trekken. Het kan ook een goed idee zijn om andere partners daarbij te betrekken zodat het geen louter Vlaamse aangelegenheid blijft. Ook Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland zouden een inbreng kunnen doen. De link tussen toerisme en dergelijke events is zeer nuttig. Barcelona en Zuid-Afrika zijn daarvan een goed voorbeeld.

Cultureel en ecologisch erfgoed zijn de belangrijkste troeven van de toeristische sector. Dit kapitaal mag niet verloren gaan. Het toerisme bevordert het behoud van het erfgoed, ook het immateriële erfgoed. Het is bijvoorbeeld aan het toerisme te danken dat de Spaanse dorpen erin geslaagd zijn hun schoonheid te bewaren.

Mevrouw *Karin Brouwers* heeft begrepen dat het toerisme een horizontale sector is die sterk beïnvloed wordt door andere maatschappelijke sectoren. Welke factoren zijn er dan verantwoordelijk voor de groei van het toerisme in het voorbije jaar?

De heer *Marnic De Meulemeester* wil weten wat de UNWTO doet om landen te overtuigen van het belang van toerisme. Hij wil ook weten welke inspanningen de UNWTO doet voor een duurzaam toerisme.

De heer *Johan Verstreken* stelt vast dat de opvattingen van de UNWTO parallel zijn aan die van deze commissie. Hij vindt het positief dat de UNESCO en de UNWTO hun medewerking zullen verlenen aan het project 2014-2018. De nadruk moet liggen op vrede en herinneringseducatie. Hij zou het waarderen indien de secretaris-generaal dit project ook in andere landen ter sprake zou brengen. Men zou nog meer mogen benadrukken dat het toerisme de enige economische sector is die het voorbije jaar voor goed nieuws heeft gezorgd. Hij meent dat de EU meer aandacht zou moeten besteden aan toerisme. Ook in dit land wordt er pas sinds de vorige regeerperiode meer aandacht besteed aan toerisme.

Hij heeft de secretaris-generaal niets horen vertellen over het duurzaam omgaan met natuurwonderen. In Thailand werden bijvoorbeeld een aantal mooie plekjes natuur volgebouwd. Hij hoopt dat dit elders beter zal aangepakt worden.

Er moet iets gedaan worden aan de Europese visumproblematiek. Hij beseft dat sommige mensen met een toeristenvisum naar ons land komen en dan in de illegaliteit verdwijnen. Toch zou een soepeler visumbeleid ook meer inkomsten kunnen genereren. Deze moeilijke discussie moet internationaal aangepakt worden.

Een verhoging van de vliegtaksen leidt tot een vermindering van het aantal vluchten en van het toerisme. In België is men erin geslaagd om dat tegen te houden. Het toerisme is voor veel landen een kans op ontwikkeling. Hij vraagt zich af of rijkere landen op dat vlak een bijdrage kunnen leveren in de derde wereld. Hij vindt het een goed idee dat Vlaanderen de expertise van de UNWTO ten volle zou benutten.

De heer *Taleb Rifai* antwoordt dat het toerisme gevoelig is voor externe schokken, maar dat het door zijn veerkracht ook snel herstelt. Dat is wellicht de reden waarom er ondanks alle moeilijkheden toch nog groei was. Een andere verklaring heeft hij niet. De voorbije

tien jaar zijn er heel wat gebeurtenissen geweest die het toerisme hebben beïnvloed: 9/11, de tsunami in de Indische Oceaan, de vogelgriep, de economische crisis, aardbevingen, nucleaire rampen en politieke crisissen. Toch is de toeristische sector gegroeid.

Elk land heeft het recht om te bepalen wie het op zijn grondgebied toelaat en wie niet. Dat is belangrijk voor de veiligheid en voor de sociale politiek. Sommige maatregelen zijn echter totaal zinloos. In dat verband geeft hij het voorbeeld van Turkije. In 2010 kreeg dat land 1,8 miljoen Russen op bezoek. In 2011 besliste de Turkse regering dat Russen een visum konden krijgen bij hun aankomst in Turkije en dat ze daarvoor niet langer naar de Turkse ambassade in Moskou hoefden te gaan. Door deze maatregel is het aantal Russische toeristen op een jaar tijd gestegen naar 3,5 miljoen. Hij vraagt zich ook af waarom het niet mogelijk zou zijn om ook de visa elektronisch aan te vragen.

Politici nemen het toerisme niet altijd ernstig. Het toerisme zorgt echter voor jobs en dat vinden de kiezers belangrijk. De UNWTO beseft dat het niet volstaat om te spreken met de ministers van Toerisme. Ook de ministers van Financiën en van Transport en de regeringsleiders en de staatshoofden moeten daarbij betrokken worden. Ook aan de bewustmaking van de media moet gewerkt worden.

Hij hoopt dat het toerisme zal bijdragen tot het realiseren van een groene economie. Dat kan het doen door mitigatie en adaptatie. De hotelindustrie zou zijn CO₂-uitstoot tegen 2020 met 22 percent moeten verminderen. De vliegtuigmaatschappijen streven naar een reductie met vijftig percent tegen 2050. De toeristische sector is goed voor vijf percent van de carbon footprint. Hij draagt dus niet meer bij tot deze problematiek dan de andere menselijke activiteiten. Toch is hij een gemakkelijk doelwit.

Duurzaamheid heeft niet alleen te maken met het leefmilieu, maar ook met cultureel en ecologisch erfgoed. De UNWTO beschikt over gedetailleerde handleidingen over de manier waarop men met erfgoed dient om te gaan. De organisatie probeert duidelijk te maken dat het voordelig is om duurzaam om te springen met het leefmilieu. Bovendien moet men niet alleen streven naar duurzaam toerisme, het moet ook algemeen bekend zijn dat men dat doet. Veel consumenten weigeren immers om naar plaatsen te gaan waar het toerisme niet duurzaam is.

Europees Commissaris Tajani is wellicht de eerste die zoveel belang hecht aan toerisme. Europa is goed voor meer dan de helft van het toerisme in de wereld. Daarom hecht de UNWTO veel belang aan de aanpak die in Europa wordt gehanteerd.

Minister *Geert Bourgeois* merkt op dat het Lissabonverdrag de Europese Commissie geen initiatiefrecht heeft toegekend voor de wetgeving inzake toerisme. Hier speelt het subsidiariteitsprincipe. Alle volkeren hebben hun eigen toeristisch beleid en die diversiteit is positief. De EU kan wel een steunende, stimulerende en coördinerende rol spelen.

De *voorzitter* merkt op dat deze commissie bevoegd is voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme. Het engagement van de commissieleden is echter het grootst wanneer het gaat over toerisme. Het feit dat de Vlaamse minister van Financiën een partijgenoot is van minister Bourgeois kan de zaken misschien wat vergemakkelijken. Ze hoopt dat deze ontmoeting het begin is van een fijne samenwerking met de UNWTO.

Annick DE RIDDER,
voorzitter

Karin BROUWERS
Bart CARON,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

bbp	bruto binnenlands product
CEO	chief executive officer
EU	Europese Unie
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
ST-EP	Sustainable Tourism-Eliminating Poverty
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNWTO	United Nations World Tourism Organization
VN	Verenigde Naties
WTO	World Tourism Organization